

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อสรุป

แนวความคิดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ได้มีวิวัฒนาการไปตามประวัติศาสตร์ ไม่ว่าจะยึดถือตามทฤษฎีใด ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อชดเชยความผิดที่เกิดขึ้น ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันสังคม หรือตัดโอกาสในการกระทำผิด และทฤษฎีการลงโทษเพื่อปรับปรุงแต่งแก้ไข และฟื้นฟูผู้กระทำผิด ต่างก็มีความมุ่งหมายให้สมาชิกของรัฐอยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อย และเพื่อความปลอดภัยของสังคม แนวความคิดของการลงโทษจะเป็นไปตามทฤษฎีใด ก็ขึ้นอยู่กับวิธีการลงโทษที่สังคมเห็นว่าเหมาะสมในแต่ละยุค แต่ละสมัย

ในอดีต การลงโทษผู้กระทำความผิด จะเน้นหนักไปตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน ดังนั้น การปฏิบัติต่อนักโทษจึงมักใช้วิธีการรุนแรง โหดร้าย ปราศจากมนุษยธรรม ซึ่งย่อมไม่ก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อตัวผู้กระทำผิด และต่อสังคมส่วนรวม ต่อมาได้มีการปรับปรุงแนวความคิด และพัฒนาวิธีการลงโทษ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและมีมนุษยธรรมมากขึ้น จึงทำให้การลงโทษในสมัยใหม่เน้นไปตามทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไข อบรม ฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดี

ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการยอมรับสิทธิของนักโทษนั้น ก็ได้มีวิวัฒนาการไปตามแนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษ เนื่องจากทฤษฎีการลงโทษในสมัยก่อนมีวัตถุประสงค์ในการแก้แค้นทดแทน จึงทำให้นักโทษในสมัยนั้นไม่ได้รับสิทธิใดๆเลย รัฐไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือในเรื่องปัจจัย 4 นักโทษต้องทำงานหนัก และต้องเสียเงินค่าธรรมเนียมให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย การปฏิบัติต่อนักโทษดังกล่าว ทำให้นักโทษได้รับความทุกข์ทรมานเป็นอันมาก แต่การปฏิบัติต่อนักโทษเช่นนี้มิได้มีเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น ในประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ปฏิบัติต่อนักโทษเช่นเดียวกัน ศาลในสหรัฐอเมริกาถือว่า เมื่อบุคคลใดถูกศาลพิพากษาว่าให้ลงโทษจำคุกแล้ว นักโทษต้องตกเป็นทาสของรัฐ

(Slave of The State) ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง นักโทษจะไม่ได้รับสิทธิใดๆ เช่นกัน แม้นักโทษจะร้องขอความคุ้มครองสิทธิที่เขามีตามกฎหมาย ศาลก็จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว นโยบายเช่นนี้ เรียกว่า "Hands-off Policy"

ต่อมา เมื่อสังคมเจริญขึ้น แนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับสังคมมีความตื่นตัวกับความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน ทำให้สังคมให้ความสนใจกับเรื่องสิทธิของนักโทษมากขึ้น

จากแนวความคิดดังกล่าว ทำให้ศาลในสหรัฐอเมริกาเริ่มเข้ามาให้ความคุ้มครองสิทธิของนักโทษ โดยเห็นว่านักโทษเป็นบุคคลที่ควรได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยมีศาลเป็นผู้ตีความว่านักโทษควรจะได้รับสิทธิใดบ้าง และโดยที่กฎหมายรัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลไว้อย่างกว้างขวาง ทำให้นักโทษได้รับความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายกว้างขวางด้วยเช่นกัน ส่งผลให้เรือนจำต้องปฏิบัติตามหลักมนุษยธรรมมากขึ้น

ในระดับระหว่างประเทศ องค์การสหประชาชาติซึ่งได้ให้ความสนใจต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ได้ร่วมมือกับประเทศต่างๆ วางข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ขึ้นในปี 2478 ซึ่งกำหนดขึ้นโดยถือเอาจากหลักการ และทางปฏิบัติที่ยอมรับกันทั่วไปว่าดีสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และสะดวกต่อการบริหารงานในเรือนจำ โดยอาศัยแนวความคิดที่สอดคล้องต้องกัน และอาศัยหลักสำคัญของระบบการราชทัณฑ์ที่นิยมใช้ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน เป็นเกณฑ์ ข้อกำหนดดังกล่าวครอบคลุมถึงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรื่องต่างๆ รวมทั้งสิ้น 30 เรื่อง โดยข้อกำหนดแต่ละข้อจะกำหนดถึงมาตรฐาน หรือสิ่งที่เรือนจำจะต้องปฏิบัติ หรือจัดให้ผู้ต้องขัง ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของนักโทษให้ได้รับการปฏิบัติตามหลักมนุษยธรรม

จากแนวความคิดดังกล่าว ประเทศไทยจึงได้มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากขึ้น โดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2479 ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติ รวมทั้งมีการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ อีกหลายประการในการให้ความคุ้มครองสิทธิของนักโทษ ซึ่งทำให้กรมราชทัณฑ์ปรับปรุงเอาใจใส่ในความ เป็นอยู่ของนักโทษ และมีการยอมรับสิทธิในด้านต่างๆ ของนักโทษมากขึ้น

ในการลงโทษจำคุกนั้น นอกจากทำให้ผู้กระทำผิดสูญเสียสิทธิจากผลโดยตรง และผลโดยอ้อมที่กำหนดไว้ในกฎหมายแล้ว นักโทษยังต้องสูญเสียสิทธิที่ไม่ได้กำหนดไว้โดยกฎหมายอย่างมากมาย ไม่ว่าศาลจะคำนึงถึงสิทธิของผู้กระทำผิดหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น จึงต้องมีเหตุผลสนับสนุนการลงโทษจำคุกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไข ประงัดผู้กระทำผิด และคุ้มครองสังคมเท่านั้น

แนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของนักโทษนั้น มีที่มาจากการยอมรับสิทธิขั้นพื้นฐาน (Inalienable Rights) ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์มีอยู่ และจะล่วงละเมิดมิได้ แม้ว่าบุคคลจะถูกจำกัดสิทธิ และเสรีภาพ เนื่องมาจากการกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐ และถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำก็ตาม

ในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า นักโทษยังคงมีฐานะเป็นพลเมืองของประเทศ แต่ถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของเรือนจำ ซึ่งใช้ควบคุมนักโทษเท่านั้น ส่วนสิทธิในด้านอื่น ๆ นักโทษยังคงมีอยู่ ดังนั้น เจ้าพนักงานเรือนจำจะต้องปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง หรือนักโทษอย่างมนุษย์พึงปฏิบัติต่อกัน และต้องตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนที่นักโทษควรได้รับเสมอ

จากการวิเคราะห์ ถึงสิทธิต่างๆตามกฎหมายที่นักโทษพึงได้รับในบทที่ 4 แล้ว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ คือ

ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2479 และระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องบัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิของนักโทษที่จะติดต่อทางจดหมาย สิทธิที่จะได้รับการเยี่ยม สิทธิที่จะนับถือศาสนาและปฏิบัติศาสนกิจ สิทธิที่จะได้รับการศึกษา สิทธิที่จะได้รับอาหาร สิทธิที่จะได้รับการรักษาพยาบาล สิทธิของนักโทษหญิง สิทธิในการลา สิทธิที่จะได้รับการเอนตัวกลับไปรับโทษในประเทศของนักโทษ สิทธิที่จะได้รับทราบข่าวสารจากวิทยุ หนังสือ วารสาร หรือสิ่งพิมพ์อื่นใด สิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวในกรณีที่ถูกจำคุกโดยมิชอบด้วยกฎหมาย สิทธิที่จะได้รับพักการลงโทษ สิทธิที่จะได้รับการรื้อฟื้นคดีอาญาชั้นพิจารณาใหม่ สิทธิที่จะได้ทูลเกล้าขอรับพระราชทานอภัยโทษ สิทธิต่างๆ เหล่านี้ ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิของนักโทษไว้ สอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติ และหลักเกณฑ์สำคัญของต่างประเทศ แม้ว่าในทางปฏิบัติ สิทธิบางอย่างจะ

ไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ แต่วิเคราะห์จากบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว สรุปได้ว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องได้บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิของนักโทษไว้มากพอสมควร ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันบ้างในเรื่องรายละเอียด ทั้งนี้ เนื่องจากความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ที่ไม่เหมือนกันในแต่ละประเทศ ซึ่งในเรื่องนี้ องค์การสหประชาชาติก็ได้ยอมรับ ดังที่บัญญัติไว้ในข้อ 2 ของข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

ส่วนสิทธิในการหลบหนีภัยของนักโทษ สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองไว้ในที่อยู่อาศัยของตนเอง สิทธิที่จะไม่ถูกใช้เป็นเครื่องทดลองทางการแพทย์ สิทธิในทางการเมือง สิทธิที่จะติดต่อกับสื่อมวลชนหรือให้สัมภาษณ์กับนักข่าว สิทธิต่างๆ เหล่านี้ ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2479 ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้บัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวไว้ ซึ่งจากการศึกษาในบทที่ 4 สรุปได้ว่านักโทษไม่ควรได้รับการคุ้มครองสิทธิบางอย่าง ทั้งนี้ เพื่อต้องการรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของเรือนจำและทัณฑสถาน และเพื่อความปลอดภัยของสังคม เช่น สิทธิทางการเมือง สิทธิที่จะติดต่อกับสื่อมวลชน ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิของนักโทษ ทั้งนี้ เนื่องจากสิทธิต่างๆ ที่นักโทษพึงได้รับนั้น จะต้องอยู่ภายใต้หลักการเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นสำคัญ

นอกจากที่ได้กล่าวแล้ว ยังมีสิทธิที่นักโทษพึงได้รับบางประการที่พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2479 ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องบัญญัติให้ความรับรองไว้ แต่ยังไม่ให้ความคุ้มครองสิทธิของนักโทษอย่างเพียงพอ เช่น เปิดโอกาสให้เจ้าพนักงานใช้ดุลพินิจมากเกินไป หรือยังไม่มีมติความชัดเจน เหมาะสม เป็นต้น ซึ่งควรจะได้มีการปรับปรุง แก้ไข ให้มีการคุ้มครองสิทธิของนักโทษมากกว่าในปัจจุบัน สิทธิดังกล่าว ได้แก่ สิทธิที่จะติดต่อกับทนาย สิทธิของนักโทษที่จะไม่ถูกลงโทษ หรือได้รับการปฏิบัติที่โหดร้าย ทารุณ ฆาตกรรม สิทธิของนักโทษในการร้องทุกข์ สิทธิของนักโทษในระหว่างถูกตรวจค้น เป็นต้น

ในการให้ความคุ้มครองสิทธิของนักโทษในประเทศไทยนั้น นอกจากปัญหาด้านตัวบทกฎหมายแล้ว ยังประสบกับปัญหาอีกหลายประการตามสภาพเงื่อนไขของประเทศไทย เช่น ปัญหาด้านงบประมาณ บุคคลากร อาคารสถานที่ ทัศนคติของเจ้าพนักงานเรือนจำ การวัดความสำเร็จของงาน เป็นต้น

ปัญหาดังกล่าว ส่งผลทำให้การคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายของนักโทษ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งกรมราชทัณฑ์ควรจะได้มีการพิจารณาแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้มีการพัฒนาไปสู่รูปแบบที่ดีขึ้น เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อแก้ไขอบรม พี่นุ นักโทษให้กลับตัวเป็นคนดี เป็นทรัพยากรที่มีค่าของสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ วิจารณ์เฉพาะขอบเขตทางนิติศาสตร์ แล้ว ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางให้มีการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายของนักโทษในประเทศไทย ให้มีความเหมาะสม และมีความเป็นธรรม สอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากขึ้น ดังนี้ คือ

1) จากการศึกษาวิจัยถึงสิทธิของนักโทษ ที่จะไม่ถูกลงโทษอย่างทารุณ โหดร้าย ผิดปกติวิสัย ขัดต่อหลักมนุษยธรรมนั้น จะเห็นได้ว่า การลงทัณฑ์นักโทษตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2479 ได้กำหนดถึงการลงทัณฑ์โดยการเขียน การขังห้องมืด ซึ่งวิธีการดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการลงโทษที่ทารุณ โหดร้าย ขัดต่อหลักมนุษยธรรม ขัดต่อข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของสหประชาชาติ และขัดต่ออนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการทารุณ โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือการลงโทษที่เป็นการเหยียดหยาม แม้ในทางปฏิบัติ กรมราชทัณฑ์จะได้ออกระเบียบยกเลิกโทษเขียนแล้วก็ตาม แต่โทษดังกล่าวก็ยังคงปรากฏในตบตบกฎหมาย ดังนั้น จึงควรที่จะได้มีการยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการลงทัณฑ์ดังกล่าวเสีย เพื่อให้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ มีความเหมาะสมมีมนุษยธรรม และสอดคล้องกับหลักการลงโทษที่ต้องการแก้ไข พี่นุ นักโทษให้กลับตัวเป็นคนดีมากขึ้น

2) ถึงแม้ว่าเรือนจำและทัณฑสถาน จะอนุญาตให้นักโทษมีสิทธิร้องเรียนหรือร้องทุกข์ได้ก็ตาม แต่ตามมาตรา 34 และมาตรา 44 รวมทั้งกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2479 ยังไม่ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิดังกล่าวของนักโทษอย่างเพียงพอ ดังนั้น กรม

ราชทัณฑ์จึงควรพิจารณาหาแนวทางแก้ไข ให้นักโทษสามารถร้องเรียน หรือ ร้องทุกข์ได้อย่างจริงจัง เช่น การจัดให้มีคณะกรรมการตรวจเรือนจำ ซึ่ง ประกอบด้วยบุคคลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น ผู้พิพากษา นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ฯลฯ ซึ่งเข้าใจถึงสภาพของนักโทษ และมีความเป็นอิสระไม่ลำเอียง มีอำนาจในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของนักโทษ รวมทั้งมีอำนาจสั่งให้แก้ไขการกระทำที่ไม่เป็นธรรมได้ด้วย ดังเช่นที่เคยปฏิบัติมาในอดีต เพื่อเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานเรือนจำ ไม่ให้ล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชนของนักโทษมากเกินไป อันจะเป็นการสร้างหลักประกันที่สำคัญให้กับนักโทษ

3) ตามบทบัญญัติมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2479 ที่กำหนดให้นักโทษมีสิทธิที่จะติดต่อกับทนายความได้นั้น ถือเป็นสิทธิที่มีความสำคัญ แต่ในความเป็นจริง นักโทษไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิดังกล่าวเท่าที่ควร ทั้งนี้ เนื่องจากนักโทษส่วนใหญ่มีความรู้น้อย และมีฐานะยากจน เมื่อมีปัญหาที่ไม่สามารถจ้างทนายความมาช่วยเหลือได้ ดังนั้น ทางเรือนจำควรจะได้จัดให้นักโทษได้รับความช่วยเหลือจากทนายความ หรือผู้มีความชำนาญทางมากกว่าเดิม ซึ่งอาจจะออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดหาทนายเพื่อมาให้ความช่วยเหลือแก่นักโทษที่ยากจน เช่นเดียวกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อมิให้นักโทษรู้สึกว่าตนถูกทอดทิ้ง และเพื่อให้นักโทษมีกำลังใจที่จะพัฒนาตนเองให้กลับตัวเป็นคนดีได้ง่ายขึ้น

4) การที่เจ้าพนักงานเรือนจำมีสิทธิในการตรวจค้นร่างกายของนักโทษนั้น ตามมาตรา 35 และมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2479 มิได้บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิของนักโทษในการถูกตรวจค้นอย่างเพียงพอ ดังจะเห็นได้จากการกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ว่า ให้ทำด้วยความสุภาพและดำเนินการไปอย่างยุติธรรมเท่านั้น ทั้งๆที่การตรวจค้น โดยเฉพาะการตรวจค้นภายใน (Cavity Search) นั้น ถ้ากระทำโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรแล้วจะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของนักโทษอย่างโจ่งแจ้ง ดังนั้น กรมราชทัณฑ์จึงควรกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อมิให้เจ้าพนักงานเรือนจำใช้ดุลพินิจมากเกินไป อันจะเป็นการกลั่นแกล้งนักโทษได้ เช่น กำหนดว่าจะทำการตรวจค้นภายในได้ต่อ

เมื่อมีเหตุผลอันน่าเชื่อถือได้ว่านักโทษลักลอบนำของต้องห้ามเข้ามา และถ้าจะ ต้องมีการตรวจภายในแล้ว จะต้องให้แพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันในการให้ความคุ้มครองสิทธิของนักโทษ

ในการแก้ไขปัญหาของการให้ความคุ้มครองสิทธิของนักโทษนั้น ไม่อาจกระทำได้ด้วยการปรับปรุง และแก้ไขกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะ ต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทาง แก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการคุ้มครองสิทธิของนักโทษ ดังต่อไปนี้ คือ

5) จากการศึกษาพบว่า คุณภาพของเจ้าพนักงานเรือนจำมีผลกระทบต่อการปฏิบัติต่อนักโทษเป็นอย่างยิ่ง และเนื่องจากเจ้าพนักงานเรือนจำส่วนใหญ่ มีทัศนคติในทางลบต่อนักโทษ โดยเห็นว่า การแก้ไขให้นักโทษกลับตัว เป็นคนดีนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะนักโทษมีความชั่วร้ายอยู่ในจิตใจของตนเอง จึงทำให้เจ้าพนักงานปฏิบัติต่อนักโทษอย่างเข้มงวด ไม่ค่อยคำนึงถึงสิทธิของนักโทษเท่าใดนัก ดังนั้น กรมราชทัณฑ์จึงควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของเจ้าพนักงานเรือนจำ โดยเฉพาะการฝึกอบรมให้เจ้าพนักงานเรือนจำมี จริยธรรม มีคุณธรรม เข้าใจถึงงานราชทัณฑ์ มีทัศนคติที่ดีต่อนักโทษ และให้ ความคุ้มครองสิทธิของนักโทษมากขึ้น โดยสอดแทรกความรู้ความเข้าใจเหล่านี้ ในหลักสูตรการอบรมเจ้าพนักงานเรือนจำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เจ้าพนักงาน เรือนจำตระหนักและมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของนักโทษ ซึ่งเป็นมนุษย์ปุถุชน คนหนึ่ง ที่พร้อมจะได้รับการเรียนรู้และปรับปรุงตนเอง ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าพนักงาน เรือนจำปฏิบัติต่อนักโทษอย่างมีมนุษยธรรม

6) ควรจะเปิดโอกาสให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วม ในการแก้ไขฟื้นฟู บุคลิกภาพของนักโทษให้มากขึ้น เพราะจะมีส่วนช่วยทำให้สังคมยอมรับงานราช- ทัณฑ์ และยอมรับนักโทษมากขึ้น การเปิดโอกาสให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมนั้น อาจจะทำได้หลายรูปแบบ เช่น อาสาสมัคร หรือองค์กรสงเคราะห์ผู้พ้นโทษ ซึ่งจะช่วยหางานให้นักโทษที่พ้นโทษแล้ว การประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานของรัฐ- บาล องค์กรสังคมสงเคราะห์ เอกชน เกิดความเข้าใจและผลักดันให้มีการดำเนิน การอย่างจริงจัง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการแก้ไขผู้กระทำผิด

7) โดยเหตุที่เรือนจำและทัณฑสถาน เป็นสถาบันควบคุมพฤติกรรมของนักโทษ นักโทษต้องถูกจำกัดขอบเขตของการเคลื่อนไหว และถูกจำกัดสิทธิต่างๆที่พึงได้รับเช่นเดียวกับบุคคลภายนอกทั่วไป ดังนั้น เรือนจำและทัณฑสถาน จึงควรพยายามสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรระหว่างนักโทษกับเจ้าพนักงานเรือนจำ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อบรรเทาความวิตกกังวลใจของนักโทษ และทำให้การปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของนักโทษประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น

8) ควรจะได้มีการพิจารณายกเลิกใบแดงแจ้งโทษ เนื่องจากการที่ผู้กระทำความผิดถูกจำคุกตามคำพิพากษา ก็ถือว่าเขาได้รับผลร้ายจากการทำความผิดแล้ว ดังนั้น เมื่อพ้นโทษออกมาสังคมควรให้โอกาสแก่ผู้พ้นโทษที่จะกลับตนเป็นคนดี การที่รัฐกำหนดให้มีใบแดงแจ้งโทษ จึงเท่ากับว่าเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นซ้ำซ้อน หรือเป็นการลงโทษสองชั้น ทำให้นักโทษกลายเป็นคนมีปมด้อยและอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลับมากระทำความผิดซ้ำได้